

#224 Spijtoptant moet misbruik coronasteun straffeloos kunnen melden

Bij invoering van de coronasteunmaatregelen hield het kabinet rekening met een verhoogd risico op misbruik en oneigenlijk gebruik. Om te voorkomen dat het terughalen van onrechtmatige steun verwordt tot een debacle als de toeslagenaffaire, pleiten wij voor een formele spijtoptantenregeling, oftewel: een corona-inkeerregeling.

Fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik

Bij de invoering van de coronasteunmaatregelen waarschuwde het kabinet al dat hard zou worden opgetreden tegen misbruik.[1] Regelmatig doet het ook een moreel appel op ondernemers om geen gebruik te maken van de steun als dat niet nodig is en om terug te betalen als die achteraf onnodig blijkt te zijn geweest.

Inmiddels wordt duidelijk dat inderdaad misbruik is gemaakt van de maatregelen en dat ronduit fraude is gepleegd, bijvoorbeeld door identiteitsfraude en bedrijven die zijn gebruikt als 'geldezel'. Hoe zit het met ondernemingen die zich hebben vergist in de omzetverliezen, of die door onduidelijke regelingen meer geld hebben gekregen dan waar zij achteraf recht op blijken te hebben? Soms is het oneigenlijk gebruik, maar lang niet altijd misbruik.

Booking.com

Een aantal bedrijven heeft besloten de coronasteun terug te betalen. Booking.com deed dat na alle commotie, inclusief een debat in de Tweede Kamer. Er was ophef ontstaan over de bonussen die het bedrijf had uitgekeerd aan topmanagers. Booking.com heeft naar verluidt € 110 mio aan staatsteun ontvangen. € 65 mio daarvan heeft betrekking op NOW-uitkeringen; die worden door Booking-com nu 'vrijwillig' terugbetaald.[2]

Op 28 juni 2021 maakte Dille & Kamille bekend dat het alle NOW-steun terugbetaalt aan de overheid[3]; het zou gaan om meer dan € 600.000,-. De woon- en keukenwinkel had naar eigen zeggen recht op NOW-steun. Dat de winkelketen het bedrag kan terugbetalen, is onder meer te danken aan de enorme omzet die vervolgens werd gedraaid.

Snelheid was noodzakelijk

Voordat gesproken kan worden van misbruik of oneigenlijk gebruik moet de regelgeving duidelijk zijn en vooral redelijk. De coronasteunmaatregelen zijn met grote snelheid ingevoerd. Gezien de situatie was dat ook noodzakelijk. Zowel kabinet als Kamer onderkende dat daarbij de zorgvuldigheid in het gedrang kwam. Dat werd voor lief genomen; het economisch belang stond voorop.

Nu is het dus wel zaak te voorkomen dat bedrijven en ondernemers de dupe worden van te hard en rigoureuus optreden tegen misbruik of oneigenlijk gebruik. Kabinet en Tweede Kamer zijn hier aan zet om zoveel mogelijk ellende te voorkomen.

Maatwerk voor getroffen ondernemers

Ombudsman Reinier van Zutphen heeft een inventarisatie gemaakt van ondernemers die door corona in de problemen zijn gekomen. Hij roept overheid en gemeenten op te zorgen voor maatwerk, ook bij de invordering van schulden. Wij zijn het daar geheel mee eens. De soms ruwe wetgeving, onduidelijkheden, de crisis: het zijn omstandigheden waarmee rekening moet worden gehouden.

Gelegenheid tot inkeer

Op 28 juni 2021 heeft de Staatssecretaris van Economische Zaken Keijzer een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving bij misbruik van de steunmaatregelen aan de orde wordt gesteld. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) doet aangifte bij het Openbaar Ministerie. En als misbruik wordt geconstateerd, start ook de bestuursrechtelijke handhaving. Het doel is onterecht uitbetaalde subsidies terug te krijgen en te voorkomen dat gelden ten onrechte worden uitbetaald.

Tot op heden is in circa 700 gevallen beslag gelegd op banktegoeden en bezittingen voor een subsidiebedrag van € 44 mio. De staatssecretaris heeft opgemerkt dat fraudeurs de gelegenheid krijgen om tot inkeer te komen. RVO onderzoekt de bruikbaarheid en noodzaak van een formele spijtoptantenregeling. Er wordt dus al gezinspeeld op een formele inkeerregeling.

Win-win

In de strijd tegen zwartsparenders heeft de inkeerregeling veel geld opgeleverd voor de Belastingdienst. In het verleden voorzag de belastingwet in de mogelijkheid onjuiste belastingaangiften te corrigeren en daarmee forse boetes en strafvervolgning te voorkomen.[4] Dat was een win-win situatie: belastingplichtigen konden hun opzettelijke fout straffeloos opbiechten en de Belastingdienst haalde gelden op die anders nooit zouden zijn binnengekomen. Voorwaarde was wel dat de inkeer plaatsvond vóórdát de ondernemer wist of redelijkerwijs moest vermoeden dat de overheid met de onjuistheid of onvolledigheid bekend was of bekend zou worden.[5]

Voorkom uitwassen

Bij het terughalen van onterechte coronasteun menen wij dat een soortgelijke inkeerregeling uitkomst biedt. Die zou bedrijven en ondernemers immers snel in beweging kunnen krijgen om zich vrijwillig te melden en de ontvangen bedragen uit misbruik terug te betalen. Dat scheelt de uitvoeringsinstanties veel tijd en geld in toezicht, opsporing, controle en kan uitwassen van dergelijk handelen – zoals gezien in de toeslagenaffaire – voorkomen. Wij

roepen de regering dan ook op om zo snel mogelijk te komen met een corona-inkeerregeling.

[1] Demissionair minister Hoekstra: "(...) we zullen natuurlijk ook aan de voorkant al nadenken over wat daar mogelijk in zou kunnen gebeuren, hoe we preventief kunnen optreden en hoe we handhavend kunnen optreden. Het gaat hier om dingen die we doen in een noodsituatie, want daar hebben we mee te maken. We hebben een noodsituatie op het gebied van de volksgezondheid en een noodsituatie op het gebied van de economie. Degene die het gore lef heeft om daar dan nog misbruik van te maken, moet natuurlijk de overheid achter zich aan krijgen." [Verslag van wetgevingsoverleg van 25 maart 2020, documentnummer: 2020D11796](#). Zie ook [Hertoghs beschouwt #163](#).

[2] NU.nl op 4 juni 2021: Booking.com betaalt 65 miljoen euro coronasteun terug aan Nederlandse Staat

[3] Tax Live d.d. 28 juni 2021: Dille & Kamille betaalt tonnen NOW-steun terug, Wolters Kluwer

[4] De inkeerregeling is meermaals aangepast. Inmiddels is de inkeerregeling aanzienlijk beperkt, maar het blijft in alle gevallen een strafverminderende omstandigheid. Bij het bepalen van de boete en de keuze of het strafrecht wordt ingezet wordt daar steeds rekening mee gehouden.

[5] Die voorwaarde geldt overigens nog altijd onder de huidige fiscale inkeerregeling.